

Zdravlje u Međimurskoj županiji

Antirabična zaštita u Međimurskoj županiji u razdoblju od 2000.-2009.

Suzana Tarandek Strnad, Višnja Smilović, Lidija Vrbanec Megla

Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

Sažetak**Ključne riječi:** bjesnoća, epidemiologija, Međimurska županija, Antirabična ambulanta od 2000.-2009, postekspozicijska zaštita**UVOD**

Bjesnoća je zoonoza koju uzrokuje Lyssavirus iz porodice Rhabdoviridae.

Razlikuje se 7 seroloških tipova :

Serotip 1: virus Rabiesa

Serotip 2: virus Lagos

Serotip 3: virus Mokola

Serotip 4: virus Duvenhage

Serotip 5: virus Europskog šišmiša 1

Serotip 6: virus Europskog šišmiša 2

Serotip 7: virus Australskog šišmiša

Virus uzrokuje akutnu bolest središnjeg živčanog sustava od koje mogu oboljeti sve toplokrvne životinje i čovjek. Bjesnoća je raširena širom svijeta i veliki je javnozdravstveni problem.

Godišnje u svijetu od nje umire preko 55 000 ljudi, a najviše u zemljama Azije i Afrike.

Razlikuju se: urbana bjesnoća, silvatična bjesnoća, bjesnoća u šišmiša i bjesnoća u ptica.

U Hrvatskoj od 1977. g postoji silvatična bjesnoća (osim na otocima). Posljednji slučaj urbane bjesnoće u Hrvatskoj bio je 1964. godine.

PREVENCIJA BJESNOĆE

Ranu je potrebno što prije temeljito isprati vodom i sapunom.

Potrebno je javiti se liječniku koji će ranu adekvatno obraditi, previti i provjeriti antitetanični cjepni status.

Ukoliko je životinja dostupna nadzoru, provodi se desetodnevni veterinarski nadzor životinje.

Ako postoji indikacija provodi se imunoprofilaksa / seroprofilaksa.

Prema Važećem Pravilniku o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse, kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obvezi imunizacija može biti:

1. preekspozicijska profilaksa

- shema: 0-7-30

- preporuka se veterinarima, veterinarskim tehničarima, studentima veterine, laboratorijskim tehničarima, lovcima i dr.

-bez postekspozicijske profilakse ne pruža zaštitu od bjesnoće.

2. postekspozicijska profilaksa

-essenska shema: 0-3-7-14-30

-zagrebačka shema: 0-7-21 (2+1+1)

-postekspozicijska shema cijepljenja prethodno cijepljene osobe po preporuci SZO : 0-3-7

HRIG (humani rabies imunoglobulin) primjenjuje se u dozi od 20 i.j./kg. Imunoglobulin je potrebno aplicirati što prije, po mogućnosti unutar 24 sata (svakako unutar 7dana)

Rad Antirabične ambulante u ZZJZ Međimurske županije u razdoblju od 2000.do 2009. godine

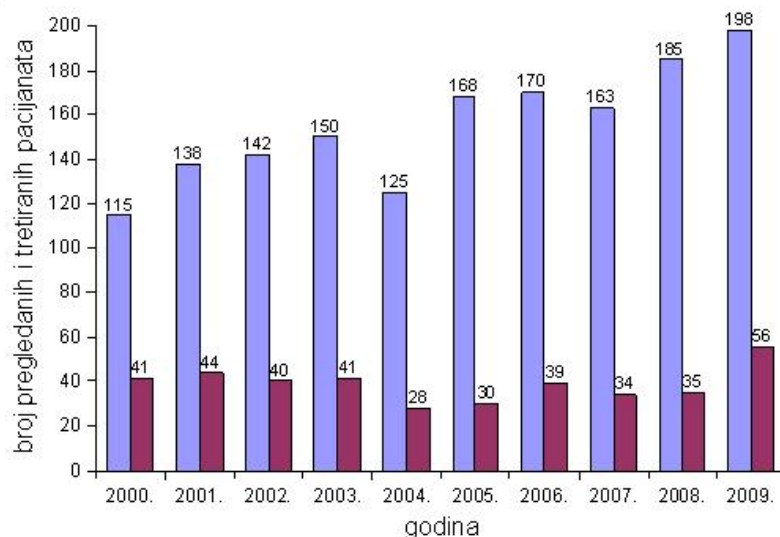
U Zavodu za javno zdravstvo Međimurske županije u razdoblju od 2000.- 2009. godine u Antirabičnoj ambulanti ukupno je pregledano 1554 osoba, od toga je antirabičnu zaštitu primilo 388 osoba, odnosno 24,97 %. Od tretiranih osoba njih 369 (95.1 %) primilo je samo cjepivo protiv bjesnoće dok je 19 (4.9 %) osoba uz cjepivo primilo i humani antirabični imunoglobulin (HRIG). 2009. godine pregledano je 15 osoba koje su bile ugrizene / kontaktu sa dokazano bijesnom životinjom (dva slučaja bijesnog psa), od toga je 13 osoba primilo cjepivo, a dvije su osobe primile cjepivo i humani antirabični imunoglobulin. Tablica 1. Grafikon 1.

SKUPINA	BROJ PREGLEDANIH	BROJ ZAŠTIĆENIH IMUNOPROFILAKSOM		
		SAMO VAKCINOM	VAKCINOM + HRIG(SERUM)	UKUPNO
A	15	13	2	15
B	18	11	7	18
C	353	339	9	348
D	1168	6	1	7
OSTALO	0	0	0	0
UKUPNO	1554	369	19	388

Tablica 1. Broj pregledanih /tretiranih u razdoblju od 2000.-2009. godine

A: ozljeda / kontakt od utvrđeno bijesne životinje

B: ozljeda / kontakt od životinje sumnjive na bjesnoću
 C: ozljeda / kontakt od nepoznate, uginule odlutale, ubijene ili divlje životinje
 D: ozljeda / kontakt od životinje koja je nakon 10 dana nadzora ostala zdrava

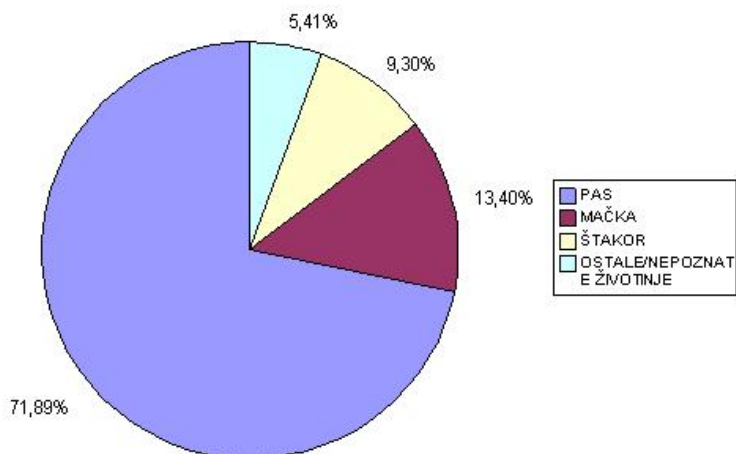

Grafikon 1. Broj pregledanih i tretiranih pacijenata u razdoblju od 2000.-2009.

Osobe koje su tretirane najčešće su bile ugrizene / u kontaktu sa psom, mačkom, štakorom te ostalim vrstama životinja. Tablica 2. Grafikon 2.

VRSTA ŽIVOTINJE	BROJ TRETMANA	POSTOTAK
PAS	279	71,9
MAČKA	52	13,4
ŠTAKOR	36	9,3
MIŠ	5	1,3
KUNA	3	0,8
AFRIČKI TVOR	2	0,5
HRČAK	2	0,5
KUNIĆ	1	0,3
JUNICA	1	0,3
SVINJA	1	0,3
KONJ	1	0,3
VEPAR	1	0,3
KRTICA	1	0,3
JEŽ	1	0,3
NEPOZNATA ŽIVOTINJA	2	0,5
UKUPNO	388	100,0

Tablica 2. Tretirane osobe prema vrsti životinje koja je zadala ugriz / kontakt u razdoblju od 2000.

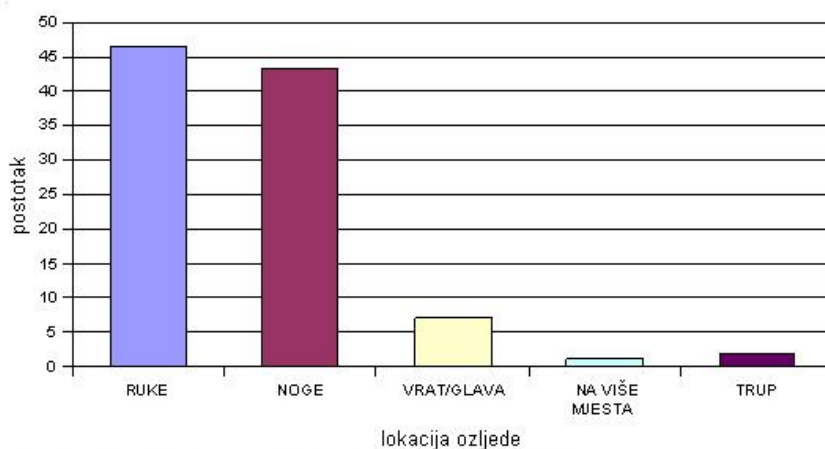

Grafikon 2. Tretirane osobe prema vrsti životinje koja je zadala ugriz / kontakt urazdoblju od 2000.-2009.godin
*Ostale / nepoznate životinje: miš, kuma, afrički tvor, hrčak, kunić, junica, svinja, konj, vepar, krtica, jež

Lokacija ozljeda zbog kojih su osobe bile tretirane najčešće se nalaze na rukama i nogama. Tablica 3. Grafikon 3.

DIO TIJELA	BROJ TRETMANA	POSTOTAK
RUKE	180	46,39
NOGE	168	43,3
VRAT/GLAVA	28	7,22
NA VIŠE MJESTA	5	1,29
TRUP	7	1,8
UKUPNO	388	100

Tablica 3. Tretirane osobe prema lokaciji ozljede u razdoblju od 2000.- 2009. godine

Grafikon 3. Lokacija ozljede kod tretiranih osoba u razdoblju od 2000.-2009. godine

PRIMJENA CJEPIVA I NUSPOJAVE

Tretirane osobe primile su cjepivo proizvedeno na kulturama pilećih embrija (PCEC) te humanim diploidnim stanicama (HDC). Osim blažih reakcija (bol u ruci, crvenilo i oteklina na mjestu aplikacije cjepiva, subfebrilnost, mučnina i malaksalost na dan primjene cjepiva) nije zabilježena niti jedna teža nuspojava.

ZAKLJUČAK

U promatranom desetogodišnjem razdoblju u Antirabičnoj ambulanti ZZJZ Međimurske županije pregledane su 1554 osobe od kojih je 388 primilo antirabičnu profilaksu. Vidljiv je trend porasta broja pregledanih osoba dok je broj tretiranih osoba stabilan s iznimkom 2009. godine kada je u Međimurskoj županiji bilo dva slučaja dokazano bijesnog psa i nešto veći broj tretiranih osoba. Pas i mačka su najčešće životinje koji su zadavale ugriz / kontakt. Najčešća lokalizacija zadobivenih ozljeda su gornji i donji ekstremiteti.

Kontakt :

Suzana Tarandek Strnad, dr. med
spec. epidemiolog
Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
I.G.kovačića 1e, 40 000 Čakovec
Tel: 040/ 310 337
Fax:040/ 310 338
E-mail: suzana.tarandek-strnad@zzjz-ck.hr

